

2.1.2.e BRIÒFITS

En els sistemes naturals els briòfits tenen una importància ecològica manifesta que sovint es subestima. Prenen part activa en els ecosistemes: redueixen l'erosió per retenció d'aigua i contenció del sòl, i participen en l'equilibri del cicle de l'aigua i en els cicles de nutrients.

Són plantes pioneres que tenen un paper molt important en el desenvolupament inicial del sòl, ajudant a estabilitzar la temperatura de la superfície i afavoreixen la presència d'algues, fongs i una gran diversitat de microfauna creant, així, un ambient apropiat perquè altres plantes puguin establir-s'hi.

Un gran nombre de briòfits posseeixen amplituds ecològiques definides el que els hi confereix gran valor com a indicadors de condicions ambientals ja que són més sensibles que la majoria de les plantes vasculares i, per tant, actuen com a indicadors ecològics. Molts habiten en ambients molt vulnerables i de gran importància ecològica, com són les zones humides o els ambients aquàtics en general i, consegüentment, poden usar-se com indicadors de la estabilitat d'aquests hàbitats. A més, caracteritzen un microclima i un substrat que sovint és molt diferent del que ocupen les plantes vasculares veïnes.

En alguns hàbitats formen una part important de la biomassa, com per exemple en les torberes, on són el principal component i constitueixen, a més, un medi vital únic per als nombrosos grups de plantes i d'animals altament especialitzats que hi habiten.

Riquesa específica dels Briòfits a Catalunya

	Molses	Hepàtiques	Briòfits
Espècies	630	187	817
Gèneres	171	65	236
Famílies	48	37	85

Nombre d'espècies a diferents regions geogràfiques

	Molses	Hepàtiques	Briòfits
Catalunya	630	187	817
Espanya	758	254	1012
Península Ibèrica	780	264	1044
Europa	1235	452	1687

A causa de la gran diversitat d'hàbitats que es troben a Catalunya, el nombre de Briòfits (817 espècies) és una xifra força elevada i representa: el 80 % dels

brïòfits ibèrics, el 48 % dels brïòfits europeus, el 33 % dels brïòfits considerats amenaçats a la Península Ibèrica, dels quals 39 espècies són exclusives de Catalunya. Vint-i-vuit espècies de brïòfits són considerats amenaçats a escala europea.

Malgrat les xifres anteriors, a Catalunya són molt poques les espècies que estan sota protecció.

El coneixement taxonòmic dels brïòfits a Catalunya és satisfactori, encara que amb algunes llacunes. Existeixen alguns gèneres, tant de moltes com d'hepàtiques, que comprenen un nombre d'espècies de distribució mediterrània elevat, poc o gens representades al centre i nord d'Europa, que han estat molt poc estudiats fins ara. Entre les moltes manquen estudis dels gèneres *Tortula*, *Weissia* i *Bryum* entre d'altres, així com revisar tot el material de diferents gèneres de moltes pleurocàrpiques, ja estudiats a escala europea, com *Amblystegium*, *Brachythecium*, *Drepanocladus* y *Eurhynchium*. Els gèneres d'hepàtiques més desconeguts són *Lophozia* i *Jungermannia*.

Espècies d'interès per a la conservació de la diversitat briològica

Briòfits en el C. de Berna i D. Hàbitats	<i>Grimmia unicolor</i>
<i>Buxbaumia viridis</i>	<i>Hamatocaulis vernicosus</i>
<i>Hamatocaulis vernicosus</i>	<i>Hydrogrimmia mollis</i>
<i>Orthotrichum rogeri</i>	<i>Hygrohypnum cochlearifolium</i>
	<i>Hylocomium pyrenaicum</i>
Briòfits protegits en el PEIN	<i>Hypnum lindbergii</i>
<i>Bryoerythrophyllum inaequalifolium</i>	<i>Limprichtia cossonii</i>
<i>Entosthodon pallescens</i> (consta com <i>Funaria mustafae</i>)	<i>Oncophorus virens</i>
<i>Leucobryum juniperoideum</i>	<i>Paraleucobryum enerve</i>
<i>Oedipodiella australis</i>	<i>Paraleucobryum sauteri</i>
<i>Ptilium crista-castrensis</i>	<i>Polytrichum sexangulare</i>
<i>Scorpidium scorpioides</i>	<i>Ptychodium plicatum</i>
<i>Sphagnum</i> sp. pl.	<i>Scopelophila ligulata</i>
<i>Acaulon casasianum</i> (consta com <i>Tortula</i> sp.)	<i>Scorpidium scorpioides</i>
	<i>Sphagnum centrale</i>
Briòfits exclusius de Catalunya i Pirineus (segueix a la columna següent)	<i>Tayloria froehlichiana</i>
<i>Amphidium lapponicum</i>	<i>Timmia megapolitana</i>
<i>Arctoa fulvella</i>	<i>Timmia norvegica</i>
<i>Brachythecium fendleri</i>	<i>Tortula norvegica</i>
<i>Brachythecium glaciale</i>	<i>Gymnomitrium concinatum</i>
<i>Bryoerythrophyllum ferruginascens</i>	<i>Marsupella brevissima</i>
<i>Catoscopium nigratum</i>	<i>Lophozia opacifolia</i>
<i>Cynodontium strumiferum</i>	

Encara que Catalunya és probablement la comunitat més ben coneguda des del punt de vista briològic de l'estat espanyol, resten algunes zones,

presumiblement molt interessants, que caldria explorar i estudiar amb profunditat com la zona calcària prepirinenca, les zones culminals del Pirineu Central i una bona part de l'Alt Empordà.

Ambients importants per a la conservació de la diversitat briològica

Segons el sistema de classificació de la Directiva Hàbitats. S'inclouen els briòfits més característics de cada ambient:

A. Terra baixa

A.1. Hàbitats d'aigua dolça

A.1.1. Aigües estancades. Vegetació amfibia mediterrània de llacunes temporàries Gèneres *Riccia*, *Phaeoceros*, *Corsinia* i concretament *Fossombronia maritima* i *Enthostodon mouretii*, *Campylium elodes* i *Amblystegium riparium*.

A.1.2. Aigües corrents mediterrànies

A.1.2.1. Aigües bàsiques: *Marchantia paleacea*, *Fissidens crassipes*, *Hydrogonium ehrenbergii* i *Didymodon tophaceus*.

A.1.2.2. Aigües àcides: *Rhynchostegium alopecuroides*.

A.2. Boscos esclerofil·les mediterranis

A.2.1 Boscos de *Quercus ilex* (alzinar calcari mesòfil)

A.2.1.1. Saxícoles: *Ctenidium molluscum*, *Anomodon viticulosus*, *Marckesia mackaii* i *Porella arboris-vitae*.

A.2.1.2. Epífits d'alzines: *Cryphaea heteromalla*, *Orthotrichum lyellii* i *Frullania dilatata*.

Alzinars de Sant Llorenç del Munt.

A.2. 2. Boscos de *Quercus ilex* (alzinar calcari sec)

A.2.2.1. Terrícoles: *Campylium chrysophyllum* i *Eurhynchium meridionale*.

A.2.3. Boscos de *Quercus suber* (suredes)

A.2.3.1. Terrícoles: *Scleropodium tourettii*.

A.2.3.2. Saxícoles: *Hedwigia ciliata*, *Pterogonium gracile* i *Frullania tamarisci*.

A.2.3.3. Base d'arbres i roques: *Leucobryum juniperoideum*.

A.3. Brolles àcides costaneres

A.3.1. Replans de roques: *Oedipodiella australis*, *Entosthodon pallescens* i *Phascum cuynetii*.

A.4. Matollars mediterranis-continentals halòfils i gipsòfils

A.4.1. Terrícoles halòfils: *Riccia crustata*.

A.4.2. Terrícoles gipsòfils: *Tortula brevissima*, *T. fiori*, *Phascum piptocarpum*, *P. curvicolle* i *Acaulon casasianum*.

B. Muntanya mitjana

B.1. Boscos caducifolis

B.1.1. Fagedes acidòfils

B.1.1.1. Sòl: *Dicranum scoparium*, *Eurhynchium angustirete*, *Entodon cladorrhizans* i *Diphyscium foliosum*.

B.1.1.2. Roques: *Ptychomitrium polyphyllum*.

B.1.1.3. Epífits: *Pteryginandrum filiforme* i *Frullania dilatata*.

B.1.1.4. Aquàtiques o de llocs molt humits: *Fontinalis antipyretica*, *Blindia acuta* i *Trichocolea tomentella*.

B.1.2. Rouredes de *Quercus petraea*.

Talussos: *Bryoerythrophyllum inaequalifolium*, *Tortula fragilis* i *T. sinensis*.

B.1.3. Rouredes de *Quercus faginea*.

B.2. Pinedes de *Pinus nigra*.

(hàbitats molt poc estudiats)

C. Alta muntanya

C.1. Mulleres

C.1.1. Mulleres àcides d'estagnes: *Sphagnum fuscum*, *S. magellanicum*, *S. warnstorffii* i *Scorpidium scorpioides*.

C.1.2. Mulleres bàsiques: *Bryum schleicheri*, *Cratoneuron falcatum*.

C.2. Roques de muntanya

C.2.1. Roques àcides humides amb *Grimmia torquata*, *Marsupella brevissima* i espècies de *Andreaea* i *Gymnomitrium*.

C.3. Boscos subalpins de coníferes

C.3.1. Avetoses

C.3.1.1. Les espècies saprolignícoles amb *Buxbaumia viridis*, *B. Aphylla*, *Nowellia curvifolia*, *Riccardia palmata* i *Tetraphis pellucida*.

C.3.1.2. Sòls amb *Ptilium crista-castrensis*.

C.4. Estanys i rierols

C.4.1. Vores rierols: *Dichelyma falcatum*, *Hygrohypnum smithii* i *Drepanocladus exannulatus*.

Objectius a assolir:

- Assolir un coneixement complet de les moltes i hepàtiques de Catalunya. Prioritzar els gèneres més desconeguts i les àrees del país encara poc explotades.
- Aconseguir una protecció dels ambients d'importància per a la conservació de la diversitat biològica.